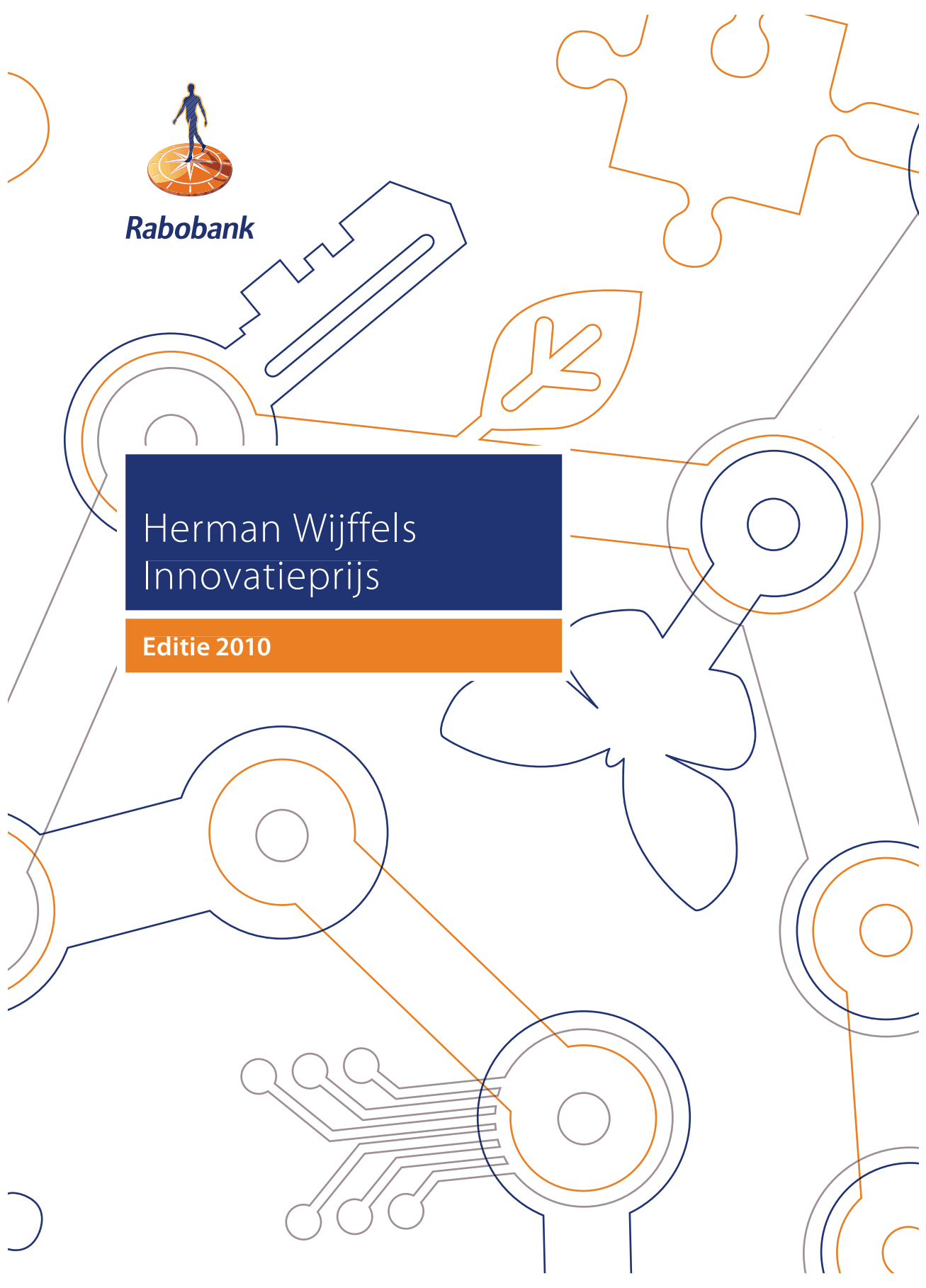

Rabobank

Herman Wijffels Innovatieprijs

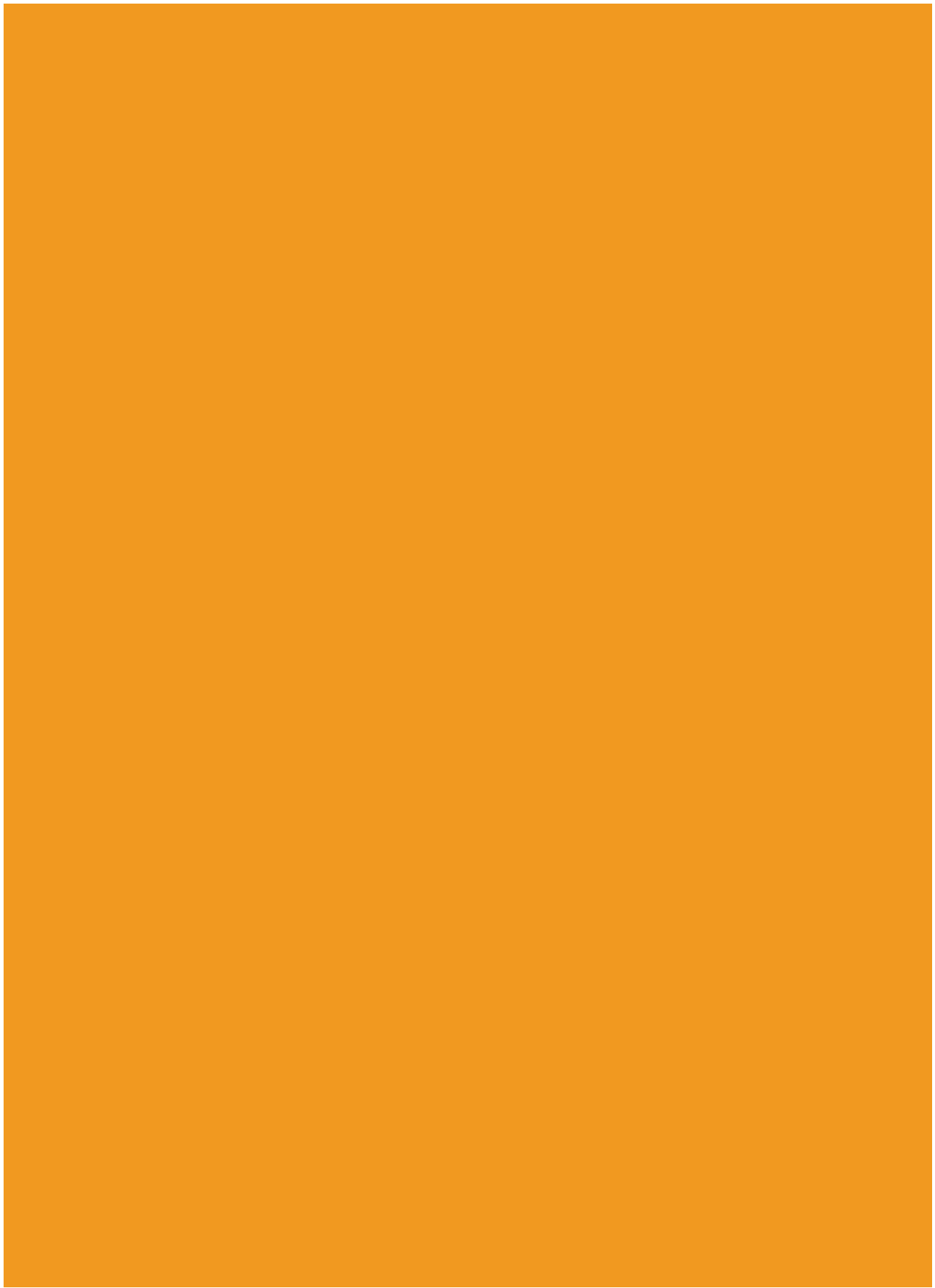
Editie 2010

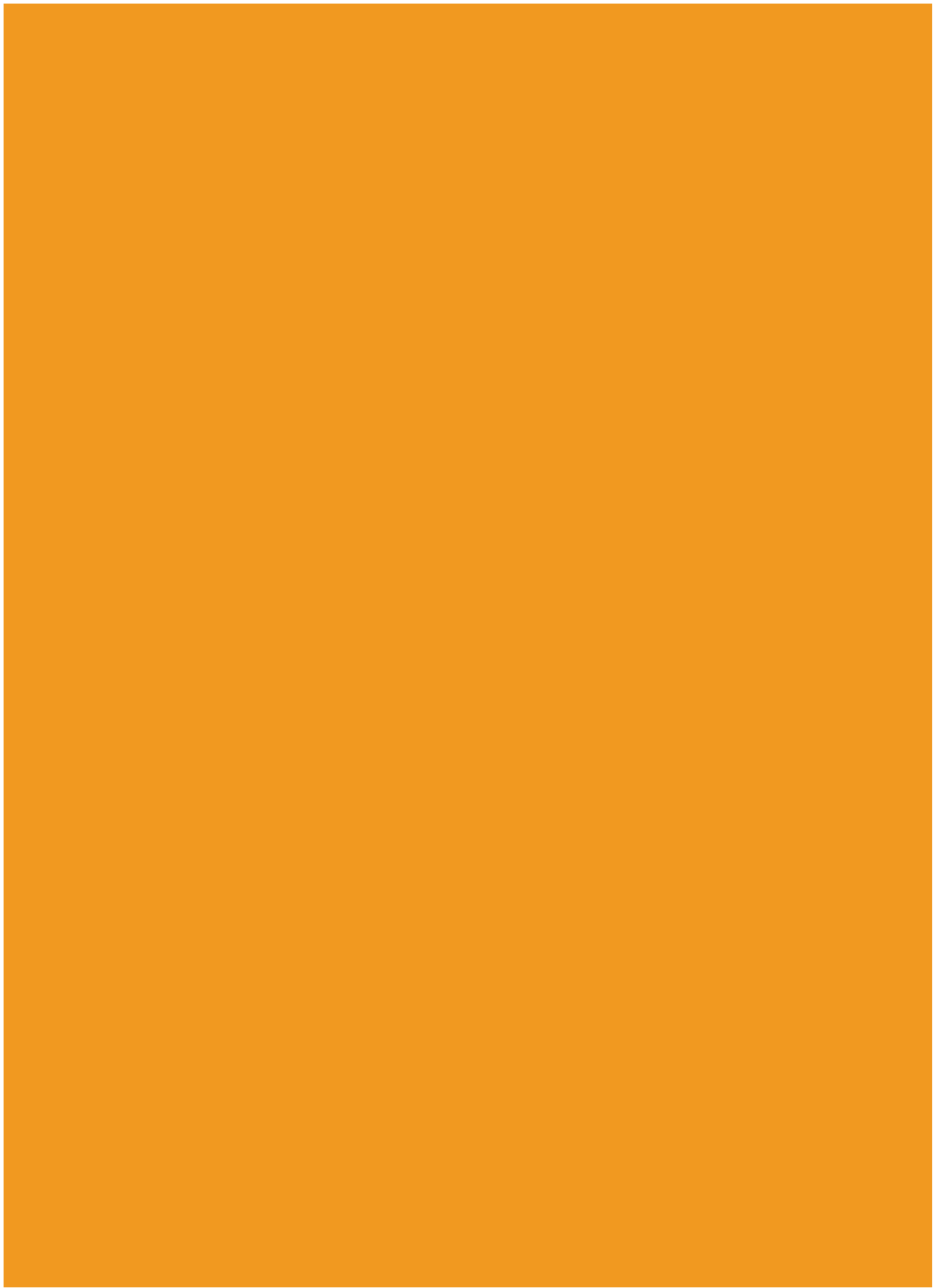

HERMAN WIJFFELS FONDS

In 1999 nam Herman Wijffels afscheid als voorzitter van de hoofddirectie van Rabobank Nederland. In het kader van zijn afscheid werd het Herman Wijffels Fonds opgericht. Doelstelling van het fonds werd het ondersteunen van initiatieven die het coöperatief en maatschappelijk verantwoord ondernemerschap bevorderen. De Herman Wijffels Innovatieprijs werd de realisatie van deze doelstelling. De prijs is een stimuleringsprijs om duurzame innovaties mogelijk te maken. In negen jaar tijd is de prijs uitgegroeid tot een van de meest prestigieuze innovatieprijzen van Nederland.

Rabobank

Herman Wijffels
Innovatieprijs
Editie 2010

INHOUD

Voorwoord Piet Moerland	3
Initiatieven stimuleren innovatie	4
Rabobank steekt nek uit voor DyeCoo	6
Inspiratie door octrooien	8
Stellingen voor Herman Wijffels	10
Herman Wijffels Innovatieprijs in 2010	12
Winnaars en genomineerden	14

DUURZAAMHEID WORDT VANZELFSPREKENDE RANDVOORWAARDE

De samenleving hecht steeds meer belang aan duurzaamheid. Consumenten kopen meer biologische producten, kiezen vaker voor duurzame energie en rijden meer en meer in groene auto's. Deze trend zal doorzetten: duurzaamheid wordt een vanzelfsprekende randvoorwaarde in het productieproces.

Gelukkig zijn veel ondernemingen zich daarvan bewust. Zij beseffen dat als zij vandaag niet verduurzamen, de concurrentie het morgen doet. Duurzaam ondernemen is dus niet alleen noodzakelijk voor het milieu, ook voor de continuïteit, voor de business. Het levert geld op. Onderzoek toont aan dat bedrijven die innovatie hoog in het vaandel hebben staan meestal ook voorop lopen waar het gaat om internationaal zakendoen.

Duurzaam innoveren heeft dan ook de toekomst. Bovendien is het goed voor Nederland. Het geeft een impuls aan de kenniseconomie en creëert werkgelegenheid. Daarom stimuleert de Rabobank het van harte, onder andere met de Herman Wijffels Innovatieprijs. Voormalige winnaars en genomineerden zijn ook het bewijs van het feit dat duurzaam innoveren business is: velen zijn succesvolle ondernemers of hard op weg dat te worden.

Ook dit jaar weer laat de prijs zien hoe innovatief Nederland is. De 443 inzendingen leveren tien verrassende en vooruitstrevende nominaties op, die mens en milieu vooruit helpen. In dit boekje maakt u kennis met hen, enkele van hun voorgangers en andere interessante informatie rondom duurzame innovatie.

Ik wens u veel leesplezier.

Piet Moerland

Voorzitter raad van bestuur Rabobank Nederland.

Initiatieven stimuleren innovatie

Op de traditionele bancaire manier is het moeilijk om een financiering te krijgen voor je innovatie. Daarom heeft de Rabobank diverse fondsen en initiatieven om vindingrijke ondernemers te ondersteunen. Landelijk en vaak ook lokaal. We lichten er twee uit: het Dutch Greentech Fund van Rabobank Nederland en Teckle, een initiatief van Rabobank Eindhoven-Veldhoven. In wie investeren zij en wat willen ze van de ondernemer weten?

Dutch Greentech Fund

Het Dutch Greentech Fund investeert in jonge, innovatieve starters die actief zijn in greentech. Hun onderscheidende technologieën en processen leveren een duidelijke bijdrage aan de verduurzaming van de food & agri en/of de energiesector. 'Het gaat om technostarters die internationaal door willen groeien naar de top', zegt fondsmanager Guus Verhees. 'Daarbij willen we helpen. Daarom investeren we niet alleen met risicodragend vermogen, maar bieden de vier partners ook kennis en stellen we ons netwerk open.' Die vier partners in het Dutch Greentech Fund zijn naast Rabobank het Wereld Natuur Fonds, Wageningen UR en de TU Delft.

Het fonds investeert lang niet in elke innovatieve technostarter. Verhees denkt met zo'n drie tot vijf procent van de aanvragers in zee te gaan. 'De lat ligt hoog. We zoeken de bedrijven die echt een verschil kunnen maken. Bedrijven met een sterk management en een uitontwikkelde product dat een probleem voor afnemers

kan oplossen. We kijken naar de ecologische voetafdruk, de beslissers in de waardeketen en de impact van het product van het bedrijf op de CO2-reductie van hun klanten. Er moet uitzicht zijn op financieel én duurzaam rendement. We vragen dus veel van de starters. Daarnaast moet de financieringsvraag natuurlijk passen. Wij investeren minimaal 500.000 euro en maximaal 2,5 miljoen euro per bedrijf. Bij voorkeur gefaseerd.'

Verhees hoopt op termijn een portfolio van ongeveer twintig bedrijven op te bouwen, waarbij de investeringstermijn steeds zo'n vier tot vijf jaar is. Twee ondernemingen zijn inmiddels gefinancierd. Protix Biosystems produceert op duurzame wijze hoogwaardige proteïnen die dienen als alternatief voor vismeel en andere voedingssupplementen. En Alert Solutions richt zich op continue monitoring van de stabiliteit van dijken en infrastructurele werken. Belangrijk voor de kwaliteit en betaalbaarheid van dijkbewaking en daarmee voor de veiligheid van mens en dier.

Teckle

Met Brainport Eindhoven in de achtertuin heeft Rabobank Eindhoven-Veldhoven veel te maken met innovators. Daarom heeft de bank vanaf 2004 expertise op dit gebied opgebouwd: medewerkers hebben zich gespecialiseerd, een innovatief netwerk opgebouwd en zijn hun specialisatie als innovatieve dienstverlening gaan aanbieden. Sinds 2009 gebeurt dit onder de naam Teckle. De zes medewerkers tackelen de problemen van innovatieve ondernemers en zetten innovatieve baasjes op het spoor van succes, zegt accountmanager Bas Wilbers. 'Wij bieden ondernemers de kennis, middelen en het netwerk om hun vinding tot een succes te maken.'

Voor wat betreft de kapitaalbehoefte van de ondernemer zit de oplossing vaak in een combinatie van een bancaire financiering en risicodragend kapitaal, aldus Wilbers. 'Dit kapitaal kan uit fondsen van Rabobank Nederland komen, via initiatieven als Money Meets Ideas of uit lokale fondsen, al dan niet van de Rabobank. Het Innovatiekrediet bijvoorbeeld is door Teckle zelf ontwikkeld en wordt gefund uit het Innovatiefonds van onze bank.' Bij een financiering beoordeelt Teckle het marktrisico en het technische risico. 'Voor de beoordeling van dat laatste

doen we vaak een beroep op partners binnen Brainport', zegt Wilbers.

Teckle investeert niet in elke ondernemer, hij moet heel wat in huis hebben: er moet een goed businessplan liggen, er mag geen technisch risico zijn, de managementkwaliteiten moeten goed zijn en de ondernemer brengt liefst ook eigen kapitaal mee. Maar ondernemers die niet aan alle voorwaarden voldoen, laat Teckle niet in de kou staan, verzekert Wilbers. 'Als wij denken dat het om een kansrijke innovatie gaat, geven we advies over bijvoorbeeld ondernemerschap of het businessplan. Soms is het ook verstandig om de innovator aan een zakenpartner te koppelen. Daarvoor schakelen we dan ons netwerk in.'

Teckle is zeer bekend binnen de regio Eindhoven. 'We zijn actief aanwezig op bijeenkomsten binnen de branche, bijvoorbeeld bij de Kamer van Koophandel of op de Hightechcampus. Daardoor staan we op het netvlies van de belangrijke partijen in de innovatiebranche en worden we vaak in een vroeg stadium betrokken. Ondernemers met een innovatie komen graag op gesprek. Ze weten dat ze in ieder geval een goed advies krijgen; ze gaan altijd wijzer de deur uit.'

Rabobank steekt nek uit voor DyeCoo

Stel: je wint een innovatieprijs. Iedereen is vol lof over je vinding en ervan overtuigd dat je product een gouden toekomst tegemoet gaat. Je bedje lijkt gespreid. Maar de praktijk is anders. Want zeker bij grote investeringen is het lastig om een financiering te krijgen. Voor DyeCoo Textile Systems, winnaar van de Herman Wijffels Innovatieprijs 2009, heeft de Rabobank naar praktische oplossingen gezocht. Een praktijkcase.

DyeCoo won de prijs voor een machine die textiel volledig waterdicht verft. Een enorme milieuverbetering, want de textielindustrie is een van de grootste waterverbruikers ter wereld. Voor het verven van een kilo textiel is ruim honderd liter water nodig. Na het winnen van de prijs –het geld gebruikte DyeCoo om patenten te vestigen– werd de eerste industriële machine gebouwd. Spannend, aldus directeur Reinier Mommaal. In februari dit jaar hebben we de eerste honderd kilo geleverd. Het werkte wonderbaarlijk goed. Daarna hebben we procesverbeteringen doorgevoerd, met name in de besturing en procesbewaking. In oktober was de machine echt klaar. Die is nu verscheept naar de eerste koper in Thailand!

Geen klant

Het geld voor die eerste machine bracht DyeCoo bijeen via fondsen. Inmiddels zijn drie machines verkocht en ligt er een optie voor nog eens zeven. Maar om die te bouwen is geld nodig, veel geld. Mommaal klopte daarvoor aan

bij de Rabobank. 'DyeCoo was geen klant van ons', vertelt accountmanager Ad Baartmans van Rabobank Het Markiezaat. 'Het contact werd gelegd door een relatie van ons die als investeerder bij DyeCoo is betrokken. Het winnen van de Herman Wijffels Innovatieprijs was de aanzet tot een daadwerkelijke bancaire relatie. Eerst alleen in de vorm van een rekening courant, daarna kwamen we al vrij snel in gesprek over een financiering. DyeCoo had behoefte aan werkkapitaal en zekerheid dat de Aziatische afnemers ook daadwerkelijk betalen.'

Bij de hand genomen

Vanwege dat internationale karakter schakelde Baartmans Rabobank International in. Hij kwam terecht bij Harry Weinands, global head export finance. 'We houden ons bezig met transactiefinanciering. Onze specialiteit is om zekerheden rond de transactie te structureren. Voor de exporttransactie van DyeCoo is een letter of credit opgesteld. Hiermee belooft de bank van de koper te betalen als de leverancier aan de in

de letter of credit gestelde voorwaarden heeft voldaan. Dit geeft zekerheid aan afnemer en leverancier.' Rabobank International nam het voortouw bij de letter of credit. Weinands: 'Een proactieve opstelling helpt. Daardoor hebben we de risico's voor DyeCoo tot een minimum kunnen beperken.' Volgens Mommaal heeft Rabobank International hem enorm geholpen. 'Zo'n letter of credit opstellen met een Aziatische bank is niet zomaar iets. Je moet goed opletten met de voorwaarden die je opneemt. Want voldoe je aan een voorwaarde niet, dan krijg je geen geld. Rabobank International heeft daar veel ervaring mee, zij kennen de kneepjes van het vak. Ze hebben ons echt bij de hand genomen.'

Nek uitsteken

De daadwerkelijke financiering van DyeCoo was een lastiger verhaal. 'Banken financieren mede op basis van historische gegevens', licht Baartmans toe. 'Die zijn er bij nieuwe, innovatieve bedrijven niet. Toch hebben wij DyeCoo

een werkkapitaal verstrekt. Wij geloven in het bedrijf en in het product. Bovendien past het duurzame en innovatieve karakter uitstekend bij de Rabobank.' Rabobank Het Markiezaat stak dus zijn nek uit, Rabobank International is van plan dat voorbeeld te volgen. Weinands: 'De bedoeling is dat we DyeCoo via een van de durfkapitaalfondsen van Rabobank voorfinancieren en vervolgens de exporten van DyeCoo onder een exportkredietgarantie van de Nederlandse overheid nafinancieren.'

Hele wereld over

Mommaal is blij dat de Rabobank DyeCoo financiert. De Rabobank is een goede en betrouwbare partner, merkt hij ook in het buitenland. 'Je merkt het vooral ook aan de publiciteit rondom de Herman Wijffels Innovatieprijs. Die gaat werkelijk de hele wereld over. Voor potentiële buitenlandse kopers van onze machines is dat een goed signaal: als de Rabobank de uitvinding een grote prijs geeft, dan moet het product wel iets betekenen.'

Inspiratie uit octrooien

Je bedenkt een prachtige innovatie, wilt die beschermen en dus octrooi aanvragen. Dat blijkt geen sinecure. Een goed advies en onderzoek naar bestaande octrooien zijn essentieel. Dit laatste voorkomt dat je het wiel opnieuw uitvindt. En kan je inspireren, stelt Guus Broesterhuizen, directeur van NL Octrooiencentrum. 'Je leert welke technieken bekend zijn en waar de concurrentie mee bezig is.'

Nederland is absolute top als het gaat om octrooien. 'Als we kijken naar de aanvragen die Nederlandse bedrijven wereldwijd doen, dan is Nederland het achtste land ter wereld', aldus Broesterhuizen. 'Omgerekend naar inwonertal is dit de absolute top.'

Elke aanvraag gehonoreerd

NL Octrooiencentrum ontvangt jaarlijks zo'n 3.000 aanvragen. Bijzonder is dat iedere aanvraag gehonoreerd wordt. 'Wij weigeren nooit, ook als we constateren dat iets niet nieuw of niet inventief genoeg is. Dat vermelden we dan in het rapport bij het octrooi. Deze manier van werken zorgt ervoor dat we niet in discussie hoeven met de ondernemer en dus snel, na achttien maanden, octrooi verlenen. Eventuele ruzies met concurrenten worden bij de rechter uitgevochten. In andere landen kan het verlenen van octrooi tot vijf jaar duren. Zeker met technologische innovaties kun je zo lang niet wachten.'

65 miljoen octrooien

De eerste stap na een inventief idee is onderzoeken of de vinding al bestaat. Dat betekent een zoektocht in de meer dan 65 miljoen octrooien die wereldwijd opgeslagen zijn in de online octrooidatabanken. Broesterhuizen: 'Wij kunnen daarbij helpen. Bovendien geven we informatie over het proces, de do's en dont's en stellen we kritische vragen.' De zoektocht in de databanken kan een goede inspiratiebron zijn, meent Broesterhuizen. 'Je leert welke technieken bekend zijn en waar de concurrentie mee bezig is. Belangrijke informatie die je kan helpen in de beslissing om wel of niet een octrooi aan te vragen. En je inspireert om nieuwe producten of diensten succesvol op de markt te brengen.'

Octrooigemachtigde

Voor het opstellen van een octrooiaanvraag is het verstandig om een octrooigemachtigde in te huren: een expert die weet hoe je met dit

bijlde hakt en wettelijk je vertegenwoordiger mag zijn bij de octrooiaanvraag. Broesterhuizen: 'Het gaat bij een octrooiaanvraag om een zeer precieze vastlegging. Daar heb je kennis voor nodig. Niet voor niets hebben octrooigemachtigden minimaal drie jaar praktijkervaring en zware examens doorlopen.' In Nederland zijn zo'n 400 octrooigemachtigden, allen lid van de Orde van Octrooigemachtigden. Vaak hebben ze hun eigen specialismen, bijvoorbeeld werktuigbouwkunde of elektrotechniek. 'Voor een octrooi moet je investeren in onderzoek en de aanvraag. Doe je dat niet, dan kan het misgaan. Dat is jammer.'

Nieuwheid

Na het indienen van de aanvraag start NL Octrooiencentrum een uitgebreid onderzoek. De onderzoekers beoordelen een product op drie aspecten: nieuwheid, inventiviteit en industriële toepasbaarheid. 'Een idee mag nergens ter wereld openbaar bekend zijn', aldus Broesterhuizen over de nieuwheid. 'Zelf moet je dus ook zeer voorzichtig zijn; treed vóór je een aanvraag indient nooit naar buiten met je product. Als iemand het gezien heeft, is het

openbaar en dus niet meer van jezelf.' Ook na een aanvraag kan het verstandig zijn te wachten met het bekendmaken van je vinding. 'De aanvraag blijft achttien maanden geheim. Wil je nog aan je product sleutelen, dan kan het raadzaam zijn te wachten met een marktintroductie.'

Efficiënt systeem

Het tweede aspect, inventiviteit, is soms lastig te beoordelen, zegt Broesterhuizen. 'Je gaat daar in de schoenen van de vakman staan. Voor die beoordeling hebben we dan ook technici in dienst.' Tot slot is er het aspect van industriële toepasbaarheid. Dit betekent dat de vinding technisch aantoonbaar moet werken. Na achttien maanden liggen octrooi en rapport bij de aanvrager op de deurmat. Broesterhuizen vindt dat Nederland een efficiënt octrooisysteem heeft dat speciaal het midden- en kleinbedrijf goed bedient. Dat wil hij graag zo houden. 'NL Octrooiencentrum heeft de kennis en geeft de ondernemer voorlichting, workshops en begeleiding. Zonder dat weet de ondernemer de weg niet en komt hij niet verder. Dat werkt contraproductief: innovaties kunnen niet zonder een goed octrooisysteem.'

HERMAN WIJFFELS OVER DUURZAME INNOVATIES:

‘Bedrijven willen wel,
maar regering pakt
het niet op’

Het ligt hem na aan het hart, duurzame innovatie. Vandaar ook dat hij continu bezig is met hoe het in de toekomst anders en beter kan. Herman Wijffels, hoogleraar Duurzaamheid en Maatschappelijke Verandering aan de Universiteit Utrecht. Zeven stellingen, zeven reacties. ‘Ons natuurlijke kapitaal voor dit jaar was op 21 augustus op.’

1 De ecologische crisis krijgt ten opzichte van de economische crisis veel te weinig aandacht

‘We doen nog steeds of er ecologisch weinig aan de hand is. Maar het tegendeel is waar. We hebben één aarde, maar gebruiken er jaarlijks anderhalf. We teren dus in op ons natuurlijk kapitaal. Voor dit jaar was dat op 21 augustus al op. De gevolgen zien we in klimaatverandering, de voedselcrisis, toenemende armoede, het verdwijnen van regenwouden. De economische crisis zou bij uitstek aangegrepen kunnen worden om daaraan iets te doen. Maar het gebeurt te weinig.’

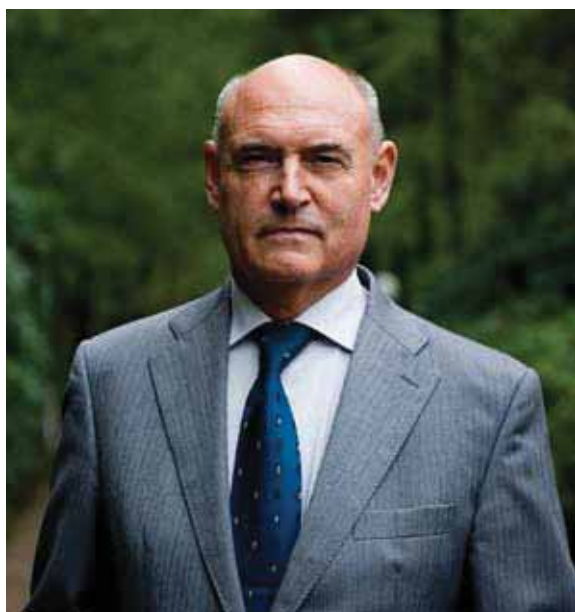
2 Een duurzame samenleving is alleen mogelijk met overheidssteun

‘Een duurzame samenleving wordt niet door de

overheid gemaakt, maar door het bedrijfsleven en consumenten. De overheid kan wel het goede kader scheppen om duurzaam gedrag te stimuleren. En dat gebeurt in Nederland niet. Een paar dagen voor de aantreding van het nieuwe kabinet trok demissionair minister Maria van der Hoeven van Economische Zaken een wetsontwerp in om groene stroom voorrang te geven op het elektriciteitsnet. Een slecht signaal.’

3 Voor structurele innovatie moeten overheid en bedrijfsleven samen optrekken

‘Bedrijven willen, maar de regering pakt het niet op. Van Rutte I hoeven we niets te verwachten. Zijn retro-kabinet maakt aanmerkelijke stappen terug. Duurzaamheid heeft geen prioriteit.

Gelukkig zien we op kleinere schaal dat het ook anders kan. Lokale overheden zie je in toenemende mate ambities formuleren op het gebied van duurzaamheid. Sommige steden willen over een paar decennia klimaatneutraal zijn. Daarbij zoeken ze nauwe samenwerking met het bedrijfsleven. Dat is een hoopvolle ontwikkeling.'

4 Het bedrijfsleven loopt voorop bij duurzame innovaties

'Veel bedrijven maken er inderdaad serieus werk van. Als je naar de Dow Jones Sustainability Index kijkt, zijn Nederlandse multinationals op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen wereldwijd toonaangevend in hun sector. Ook veel mkb-bedrijven zijn er volop mee bezig. Zij opereren dicht op de markt, zien dat steeds meer consumenten belang hechten aan duurzaamheid en spelen daar op in. Het geeft een bedrijf een modern en vooruitstrevend imago. Het effect is van alle kanten positief.'

5 Sociale innovatie op de werkvloer geeft andere innovaties een impuls

'Ouderwetse organisatiestructuren gebruiken slechts de helft van de potentie van medewerkers. Onderzoek toont dat aan. Medewerkers worden er niet uitgedaagd om mee te denken hoe het beter kan. Daar is een wereld te winnen. Door organisaties platter te maken en verantwoordelijkheden dicht bij het niveau van klantbediening te leggen, stimuleer je innovatie. Ik was bijvoorbeeld onlangs bij een koekjesfabriek. Medewerkers werden daar opgeroepen om mee te denken over procesverbeteringen. Het leverde 1.200 suggesties op.'

6 De sleutel voor duurzame energie ligt bij consumenten en bedrijven: zij moeten massaal overstappen op groen

'Tot op zekere hoogte is dat waar. Maar het moet wel gefaciliteerd worden. Als je het elektriciteitsnet openstelt voor zelf opgewekte energie, wordt het een stuk aantrekkelijker om bijvoorbeeld zonnepanelen te installeren. In plaats daarvan is vergunning afgegeven voor de bouw van vijf nieuwe kolencentrales. De institutionele context maakt de stelling tot een vrome wens.'

7 Ontwikkelingslanden zijn eerder duurzaam dan het ontwikkelde westen

'Ik denk het wel. Ontwikkelingslanden hebben geen zware industriële basis. Ze hebben het voordeel van de achterstand. Zij kunnen investeren in een nieuwe generatie duurzame energie. In Afrika gaan ze echt geen kolencentrales bouwen. Ook hebben ze geen last van oude infrastructuur. Neem de telefonie: in Afrika zijn nauwelijks vaste lijnen aangelegd. Ze stappen nu dan ook moeiteloos en massaal het mobiele tijdperk binnen.'

HERMAN WIJFFELS INNOVATIEPRIJS 2010:

Inzendingen op hoog niveau

Dit jaar schreven zich 443 deelnemers in voor de Herman Wijffels Innovatieprijs. Minder dan in 2009, maar het niveau is in de loop der jaren duidelijk gestegen. De feiten op een rij.

Om onnodige teleurstellingen te voorkomen, konden ondernemers die zich wilden inschrijven een checklist raadplegen. Hierin stond onder meer extra uitleg over de criteria en in welke fase van je innovatieproces je het beste kunt meedoen aan de Herman Wijffels Innovatieprijs. Deze extra informatie zou een reden kunnen zijn voor het minder aantal inzendingen.

Rabobanken actief

Feiten op een rij: **42%** van de deelnemers heeft zich op initiatief van zijn eigen Rabobank aangemeld voor de Herman Wijffels Innovatieprijs.

Rabobanken zijn dus zeer actief met de prijs bezig. **23%** is door een internetbanner op het spoor gezet en de overige inzenders zijn op een andere manier op de prijs geattendeerd. Via twitter bijvoorbeeld, netwerken, nieuwsbrieven, kennissen, collega-ondernemers, enzovoorts. **8** van de **10** inschrijvers is mannelijk en liefst **80** procent van de deelnemers is klant van de Rabobank. Op verzoek ontvingen inzenders regelmatig een nieuwsbrief met informatie over het verloop van de wedstrijd en andere wetenswaardigheden over bijvoorbeeld octrooien, subsidies en dergelijke.

Kwaliteit toegenomen

De trend van de afgelopen jaren dat de kwaliteit van de inzendingen toeneemt, heeft dit jaar doorgezet. Dat heeft ongetwijfeld te maken met de nog steeds groeiende belangstelling voor duurzaamheid en maatschappelijk verant-

woord ondernemen. Alle **443** inzendingen zijn beoordeeld door een commissie en het wedstrijdsecretariaat.

In de beoordelingscommissie zitten directeurs van lokale Rabobanken en medewerkers van Rabobank Nederland die veel met innovatie te maken hebben. Na een uitgebreide screening hebben zij samen **50** deelnemers geselecteerd voor de volgende ronde.

Werkbezoeken

Aan deze inzenders zijn aanvullende vragen gesteld. Ook moesten zij een aantal zaken aanleveren, zoals een ondernemingsplan, een weergave van het traject en een motivatie waarom zij vonden dat ze de prijs zouden moeten winnen. Met deze nieuwe informatie zijn de leden van de beoordelingscommissie aan de slag gegaan. Ze beoordeelden het ondernemingsplan op innovatie en haalbaarheid en legden een aantal inzendingen voor aan interne én externe deskundigen. Uiteindelijk bleven er **23** inzendingen over: bij hen gingen de leden van de beoordelingscommissie op werkbezoek. Nog nooit werden zoveel werkbezoeken afgelegd; het geeft aan dat het niveau hoog was en de keuze moeilijk. Uiteindelijk selecteerde de commissie **10** nominaties, waaruit de jury de **4** winnaars koos. Het eerste jaar na de prijsuitreiking krijgen prijswinnaars en genomineerden begeleiding van Syntens.

De jury van de Herman Wijffels Innovatieprijs bestaat uit de volgende leden:

Mevrouw mr. Renée Bergkamp, directeur-generaal Ondernemen & Innovatie bij het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

Prof. dr. ir. Aalt Dijkhuizen, voorzitter van de raad van bestuur van Wageningen Universiteit en Researchcentrum

Merien ten Houten, oprichter van Ilse Media Group

Bart Jan Krouwel, adviseur MVO

Drs. Jan Oosterwijk, oud-directeur/eigenaar van The Body Shop Benelux BV

Mevrouw prof. dr. Annemieke Roobeek, hoogleraar Strategie en Transformatie-management aan de Universiteit Nijenrode

Prof. dr. ir. Martin Tielen, lid van de raad van commissarissen van Rabobank Nederland

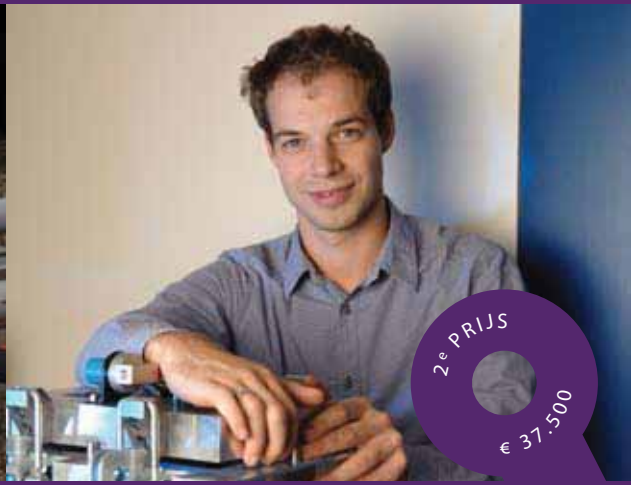
De jury staat onder voorzitterschap van **dr. Piet Moerland**, voorzitter van de raad van bestuur van Rabobank Nederland.

Genomineerden

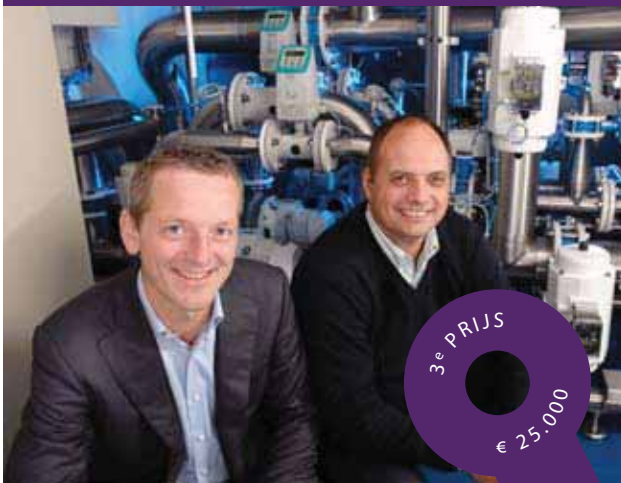
1ste PRIJS
€ 50.000

ASPERGESTEEKMACHINE

2^e PRIJS
€ 37.500

FLEXIMOULD

3^e PRIJS
€ 25.000

PHARMAFILTER

AANMOEDIGINGSPRIJS
€ 10.000

SQUEASE

TOCO-PLEISTER

OAT SHOE

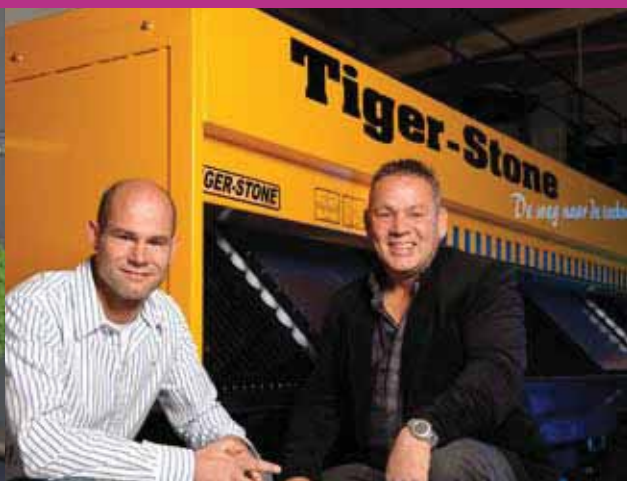
SIMGAS

TILLER

VIWATEQ FINISHING

TIGER-STONE

ASPERGE- STEEKMACHINE

Corné Ooms

ASM CV

MECHANISCH STEKEN VAN HET WITTE GOUD

Veel mensen kijken er in het voorjaar reikhalzend naar uit: de asperge. Het oogsten van het witte goud gebeurt handmatig. Dat is zwaar werk, omdat je het gebukt doet. De AspergeSteekMachine neemt dit werk volledig over. Deze machine rijdt boven een aspergebed. Een camera aan de onderkant van de machine detecteert of een asperge al met zijn kop boven de aarde is uitgekomen en losgesneden kan worden. Zo ja, dan wordt de asperge met een steekmechanisme gestoken en netjes in een kistje met water gelegd. De machine wordt nu nog met een batterij aangedreven; in de toekomst zou dit op zonne-energie kunnen gebeuren.

'Ik steek al 25 jaar asperges en weet dus hoe ongelooflijk zwaar het werk is. Daarom is het ook zo moeilijk om er personeel voor te krijgen. Ook het feit dat het puur seizoenswerk is, maakt aantrekken van mensen lastig; we steken slechts zo'n acht weken per jaar. Acht jaar geleden ben ik begonnen met het ontwikkelen van de AspergeSteekMachine. In 2009 stond de eerste machine. Tests leverden 150 verbeterpunten op. Dat lijkt veel, maar we wisten voor elk punt een oplossing. De nieuwe machine kent nog zo'n zestig verbetermogelijkheden. Daarmee gaan we in de winter aan de slag. De bedoeling is dat we in 2012 de markt op gaan. De aspergeteelt is een van de laatste teelten die nog niet gemechaniseerd was. Daar komt met onze machine een eind aan. Dat is uit bedrijfseconomisch oogpunt, maar beslist ook met het oog op de volksgezondheid een enorme vooruitgang. Vooral voor grote telers is de machine interessant. De machine werkt namelijk dag en nacht zodat snel geoogst kan worden als het moet. In Nederland is asperge echt een niche, kansen liggen vooral in landen als Duitsland, Frankrijk, Griekenland en Peru. Belangstelling is er, de nominatie voor de Herman Wijffels Innovatieprijs heeft dat in een stroomversnelling gebracht. Ik ben zeer trots op het feit dat we dat in acht jaar tijd bereikt hebben.'

Corné Ooms, www.zzcomet.com

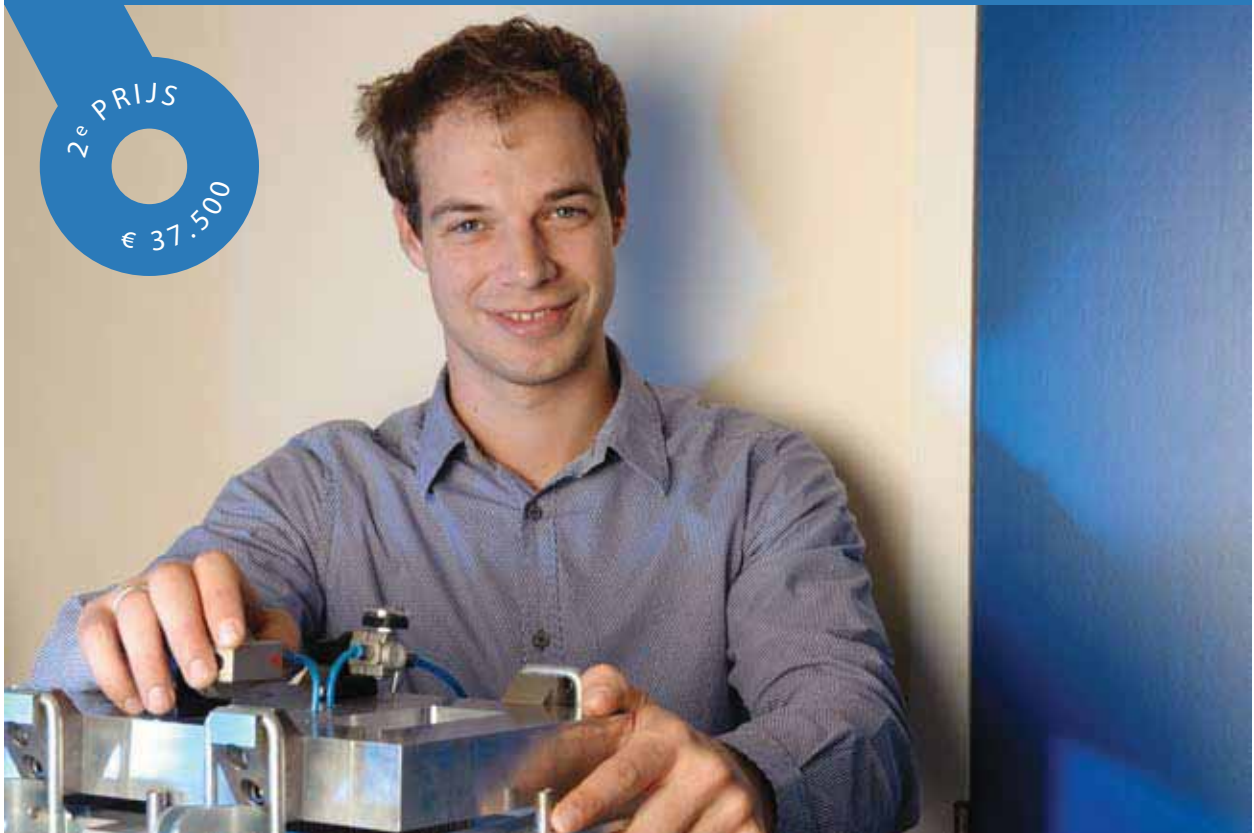
FLEXIMOULD

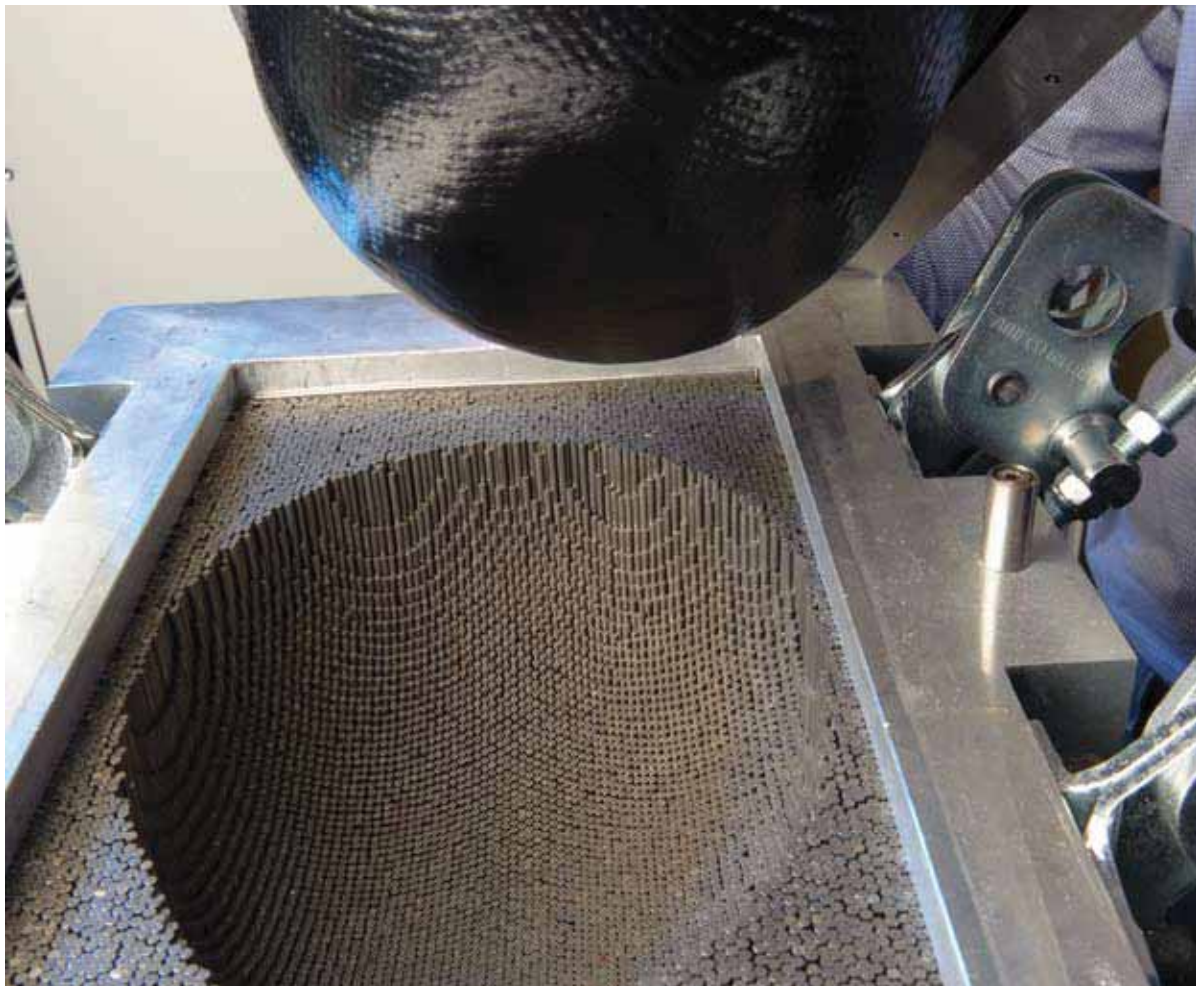
Sebastian Boers

Optimal Forming Solutions BV

FLEXIBELE MAL

Mallen en (spuitgiet)matrijzen vormen wereldwijd de basis voor het maken van kunststof en metalen producten. Het maken van mallen kost veel grondstoffen, energie en tijd. Een mal is bovendien slechts voor één productvorm te gebruiken. FlexiMould is een digitaal instelbare mal die bestaat uit duizenden roestvrijstalen pennen. Speciale software vertaalt een driedimensionale tekening naar de instelling van de mal. Het programma stelt de pennen in en zet ze vast, zodat ze samen de gewenste vorm aannemen. Een laagje schuim over het pennenbed zorgt ervoor dat het eindproduct een mooi strak oppervlak krijgt. Zo kunnen producenten van een digitaal ontwerp binnen enkele minuten een product maken.

'Het pin art design speelgoed uit de jaren tachtig vormde een inspiratiebron voor FlexiMould. Bij dit speelgoed ontstaat een 3D-animatie als je je hand of gezicht in een veld met kleine pinnetjes drukt. Het probleem was om de pinnen goed te vergrendelen, er komt namelijk behoorlijk wat kracht op. Daarvoor hebben we metalen, gegolfde schotten tussen de pennen geplaatst. Als de mal gemaakt is, drukken we het ontwerp van buitenaf aan. Dan zit het echt muurvast en kan het product direct gemaakt worden. We hebben nu een werkende machine die mallen op a4-formaat kan maken. Er zitten 10.000 pennen in. De FlexiMould is vooral geschikt voor kleine series en prototypes. Het maken van een steunzool bijvoorbeeld duurt nu zo'n

anderhalve maand. Met FlexiMould kan de winkelier ze zelf in een half uur maken. Vanuit Amerika heeft een snowboardfabrikant interesse getoond voor het maken van prototypes. En zo zijn er talloze toepassingen. Met FlexiMould heb je het proces in eigen hand, je hebt geen transportkosten en geen voorraad nodig, want je kunt direct bij produceren. Ik verwacht er dan ook veel van. Zeker na het winnen van de Herman Wijffels Innovatieprijs. Die zorgt voor zeer veel positieve publiciteit, die kan potentiële kopers over de streep trekken.'

Sebastian Boers,
www.optimalforming.com

PHARMAFILTER

Maikel Batelaan en Eduardo van den Berg
Pharmafilter BV

EEN SCHONER ZIEKENHUIS, EEN SCHONER MILIEU

Pharmafilter is een integraal concept voor de verzorging, afvalverwerking en zuivering van afvalwater in ziekenhuizen. Iedere verpleegafdeling krijgt een vermaler waar alle afval ingaat, zoals etensresten, biologisch afbreekbare po's en urinalen. Het afval wordt vermalen, komt samen met het afvalwater van douches, wasbakken en toiletten en gaat via de bestaande riolering van het ziekenhuis naar een vergistings- en zuiveringsinstallatie. Hier worden vast afval en afvalwater gescheiden. Bacteriën zetten het afval om in biogas, dat de installatie van energie voorziet. Zo'n tien procent van het afval blijft over voor recycling. Het afvalwater wordt met geavanceerde technieken gezuiverd van medicijnresten, waarna schoon water overblijft.

'Ziekenhuizen produceren enorme bergen afval. Voor transport en opslag heeft een ziekenhuis veel ruimte nodig. Toen het Reinier de Graaf Gasthuis in Delft nieuw ging bouwen, heeft Eduardo van den Berg alle logistieke afvalprocessen van een ziekenhuis bekeken. Hij kwam op het idee om de interne riolering te gebruiken om het afval te transporteren. Maar dat kan alleen als je het afval goed kunt verwerken. We hebben toen een heel netwerk van bedrijven gemobiliseerd om mee te denken over oplossingen. Dat heeft uiteindelijk geleid tot Pharmafilter. Het systeem maakt een ziekenhuis hygiënischer, veiliger en milieuvriendelijker en biedt grote efficiencyvoordelen. Ook voor het personeel. Zij hoeven niet met afval te sjouwen en door het

gebruik van biologisch afbreekbare po's behoort het schoonmaken van metalen bedpannen tot het verleden. Ook van bijvoorbeeld servies en bestek komen wegwerpversies. Dat betekent minder vervelende klusjes voor het verpleegkundig personeel en meer tijd voor de patiënt. De belangstelling voor Pharmafilter is enorm. Twintig ziekenhuizen hebben serieuze interesse getoond, ook in het buitenland is veel interesse. Het mooie van Pharmafilter is dat het bestaande conventies doorbreekt. We zijn inmiddels met zijn allen gewend aan het scheiden van afval, terwijl je in ons concept juist alle afval weer bij elkaar gooit.'

Maikel Batelaan en Eduardo van den Berg
www.pharmafilter.nl

SQUEASE

Katrien Ploegmakers (r), Menno Kroezen (l),
Andrew Brand, Sheraz Arif

Squease Ltd.

RUSTGEVENDE DRUK

Jongeren met een autismespectrumstoornis (ASS) hebben door problemen met het verwerken van zintuiglijke prikkels vaak moeite met veranderingen, drukke omgevingen en contacten met andere mensen. Dit soort dagelijkse situaties kunnen thuis, op school en onderweg stress opleveren. Een diepe druk op het bovenlichaam kan dan helpen om rustig te worden of te concentreren. Met het Squease-vest kan de jongere deze druk zélf geven. Squease is een modieus capuchonvest. Het bevat een zogenoemd diepe druk binnenvest dat de jongere via een controller kan opblazen en leeglaten. In de capuchon is materiaal verwerkt dat geluiden dempt die mensen met ASS hinderlijk vinden.

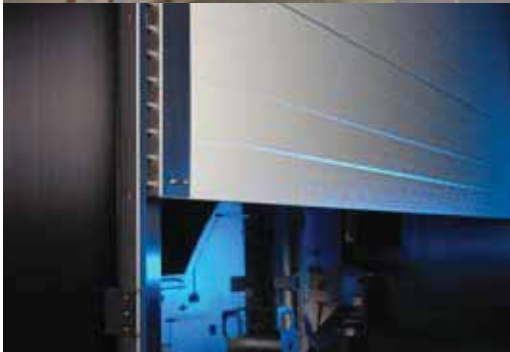

'Voor onze opleiding Innovation Design Engineering in Londen waren we op zoek naar een afstudeerproject. Een neefje van een collega-afstudeerder heeft autisme. Voor hem en de andere 190.000 mensen in Nederland met een autismespectrumstoornis (ASS) zijn weinig specifieke producten. Via gesprekken met jongeren met een vorm van autisme en hun ouders, begeleiders, leraren en therapeuten kwamen we op het idee van het Squease-vest. Kinderen met ASS hebben de hele dag door met stressvolle situaties te maken. Druk op het bovenlichaam geeft dan verlichting. Het Squease-vest maakt dat mogelijk. Kinderen kunnen zélf bepalen wanneer ze druk willen en hoeveel druk. Op die manier wordt het leven buiten en op school een stuk aangenamer. Testen wijzen dat uit. Jongeren reageren met "ik wil dit de hele dag dragen" en "het voelt als een knuffel". Belangrijk voor de doelgroep is ook dat het vest modieus is: pubers willen niet opvallen maar erbij horen. De bedoeling is dat het Squease-vest medio 2011 in verschillende uitvoeringen op de markt komt – voor verschillende seizoenen en verschillende gelegenheden.'

Katrien Ploegmakers, Menno Kroezen, Andrew Brand, Sheraz Arif,
www.squeasewear.nl

VIWATEQ FINISHING

Ko Buijs, Gerard Vink
en Wouter Burggraaf
ViwateQ BV

CHEMIEVRIJE RVS-BEHANDELING

De machines in de voedingsindustrie zijn gemaakt van roestvast staal (rvs). Om het juiste oppervlak te krijgen, wordt rvs gebeitst en gepassiveerd. Dat gebeurt met waterstoffluoridezuur en salpeterzuur en is daardoor zeer milieubelastend en bovendien gevaarlijk voor mens en dier. ViwateQ Finishing brengt het rvs in een optimale conditie zónder gebruik van chemicaliën. Minstens zo belangrijk is dat er na een ViwateQ-behandeling nagenoeg geen vuil en bacteriën aan de wanden van de machine hechten. Bij alternatieve methoden als glasparelen en keramisch stralen is dit wel het geval. ViwateQ verkleint daarmee de kans op besmetting en dus het sneller bederven van voedselproducten.

www.viwateq.com

'De basis voor ViwateQ is gelegd door Gerard Vink. Hij heeft vijftien jaar onderzocht, geëxperimenteerd, gedreven door perfectionisme. Twee jaar geleden heeft hij mij erbij gehaald als metaalkundige en later ook chemisch technoloog en microbioloog Wouter Burggraaf. ViwateQ is een echte doorbraak, omdat het milieu niet wordt belast én omdat er geen vuil en nagenoeg geen bacteriën aan het materiaal hechten. Zeer belangrijk, omdat voedingsproducten steeds minder verderfremmers als zout, suiker, vet en zuur bevatten. ViwateQ-behandeling van de machines kan dit kwaliteitsverlies grotendeels compenseren. Onze verwachtingen zijn dan ook erg hooggespannen. We zijn al in gesprek met grote eindgebruikers.'

BETAALBAAR BIOGASSYSTEEM

Voor kleine boeren in ontwikkelingslanden is een eigen biogasinstallatie een uitkomst: mest, urine, water en keukenafval worden omgezet in duurzame energie voor fornuizen en lampen. Daarmee biedt een biogasinstallatie de boeren de mogelijkheid om hun leven en inkomenspositie te verbeteren. Helaas zijn bestaande installaties (te) duur, weinig efficiënt en niet verplaatsbaar doordat ze uit stenen opgebouwd zijn. SimGas biedt een alternatief, bestaande uit een plastic biogassysteem dat beter geïsoleerd, makkelijk te plaatsen, eenvoudig uit te breiden en de helft goedkoper is. Bovendien regelt SimGas een microkrediet voor boeren die de installatie niet uit eigen zak kunnen bekostigen.

SIMGAS

Mirik en Sanne Castro

SimGas BV

'Biogassystemen voorzien in een behoefte in ontwikkelingslanden: boeren kunnen afval verwerken tot energie, bovendien krijgen vrouwen geen rookgassen binnen zoals bij koken op hout of houtskool. Dat kost jaarlijks veel mensenlevens. Biogas is dus beter, maar de bestaande installaties zijn niet efficiënt en duur. Toen ik in Tanzania zag dat boeren plastic watertanks hebben, kwam ik op het idee van een plastic biogassysteem. Terug in Nederland zijn we daarmee aan de slag gegaan. SimGas is veel goedkoper. En boeren die het toch niet kunnen betalen, willen we een microkrediet aanbieden. We denken dat we over vijf jaar jaarlijks 50.000 systemen zullen verkopen.'

TILLER

Herman van der Helm

Tiller BV

'Ik heb een bedrijf in tractoronderdelen. Wij tillen dus vaak. En zijn dan ook meer dan eens door de rug gegaan. Mijn zoektocht naar geschikte hulpmiddelen leverde niets op. Er waren wel zo'n dertig octrooien verleend voor tillende steekwagens, maar geen daarvan was op de markt. Dat verbaasde me. Totdat ik zelf zo'n steekwagen bouwde: het was levensgevaarlijk, omdat het zwaartepunt op je armen komt te liggen en de wielen onderuit rijden. Twee jaar geleden ben ik samen met mijn dochter, die industrieel productontwerper is, begonnen met het bedenken van een oplossing. Met de Tiller hebben we die gevonden.'

TILLEN ZONDER RUGKLACHTEN

In 2007 besloot de Hoge Raad dat een werknemer tot maximaal 23 kilogram mag tillen. Maar ook het veelvuldig tillen van lichtere voorwerpen kan tot rugklachten en daarmee ziekteverzuim leiden: in Nederland lopen zo'n 1,3 miljoen werknemers dat risico. De Tiller biedt hiervoor een oplossing. Deze combinatie van een steekwagen en een kleine heftruck tilt makkelijk en zonder fysieke inspanning voorwerpen tot 75 kilogram. De Tiller kan het voorwerp op hoogte neerzetten, bijvoorbeeld op een werkbank of in een schap. Bovendien is ook geen kracht nodig om de Tiller in bijvoorbeeld een bedrijfswagen te zetten: het apparaat tilt zichzelf omhoog de auto in.

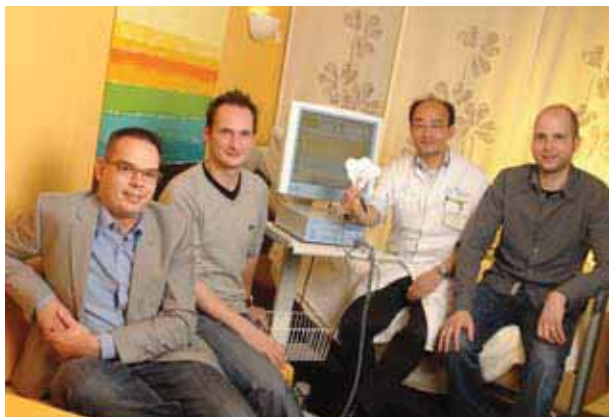
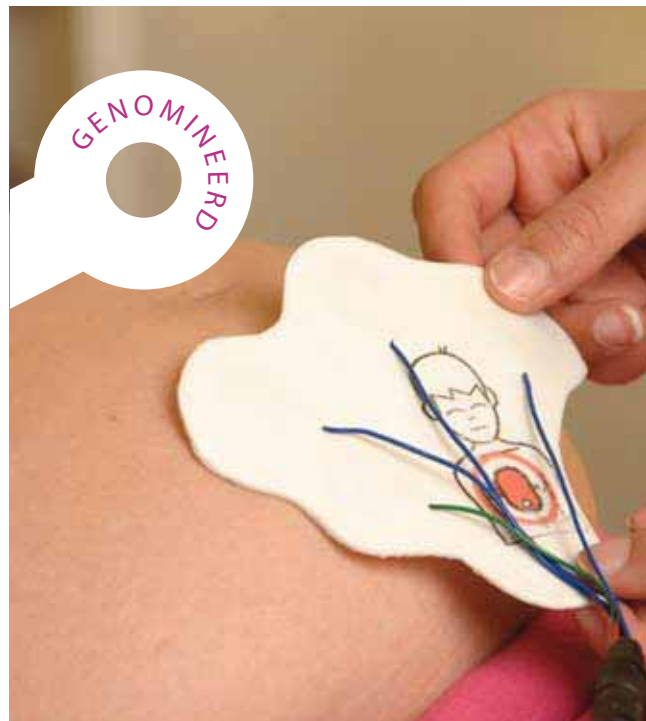
www.tiller.eu

'Wij zijn ontstaan uit de samenwerking tussen het Máxima Medisch Centrum Veldhoven en de TU in Eindhoven. Ons doel is om de kwaliteit van bevallingen te verbeteren met gezondheidswinst als direct gevolg. De TOCO-pleister is daarvoor het eerste wapenfeit. De pleister is een goed alternatief voor de bestaande meetmethoden. Een goede registratie kan vroeggeboortes en keizersneden voorkomen. Daarmee bespaar je veel persoonlijk leed én veel kosten. Een keizersnede is bijvoorbeeld veel duurder dan een gewone bevalling. We hebben nog veel andere ideeën die we willen onderzoeken en uitvoeren. De nominatie voor de Herman Wijffels Innovatieprijs is daarvoor een gigantische opsteker en stimulant.'

NAUWKEURIGE WEEËNMETER

Gynaecologen maken bij bevallingen en zwangerschappen een cardiotocogram (CTG) om de weeënactiviteit bij de moeder en de hartslag van het kind te meten. Bij continue monitoring zouden artsen mogelijk een vroeggeboorte kunnen ontdekken en mogelijk voorkomen. Meten kan op twee manieren: inwendig en uitwendig. Aan beide methoden kleven nadelen. Een uitwendige meting is niet nauwkeurig, een inwendige meting brengt veiligheidsrisico's met zich mee. De TOCO-pleister combineert de voordelen van beide metingen: de meting gebeurt uitwendig én is nauwkeurig. Bovendien is de pleister comfortabel voor de zwangere vrouw. De investeringen bij de TOCO-pleister zijn relatief beperkt, omdat de elektrodepleister via speciale verbindingen aan de bestaande ziekenhuisinfrastructuur gekoppeld wordt.

www.nemohealthcare.com

TOCO-PLEISTER

Bas Lemmens, Chris Peters, Rik Vullings
en Guid Oei

Nemo NV

OAT SHOE

Dirk-Jan Oudshoorn en Christiaan Maats

Oat Shoes BV

AFBREEKBARE SCHOEN

Schoenen zorgen jaarlijks voor een torenhoge afvalberg. Sommige krijgen een tweede leven, maar uiteindelijk belanden ook zij in de vuilnisbak. De OAT Shoe is een modieuze, honderd procent biologisch afbreekbare schoen. De zool van de schoen is gemaakt van een afbreekbaar bioplastic, het bovengedeelte bevat een combinatie van hennep, canvas, kurk, biokatoen. Na het dragen begraaft je de schoen in de tuin, het bos of je gooit 'm op de composthoop. Daar lost hij na verloop van tijd volledig op. In de tong van de schoen zijn bovendien bloemzaadjes verstopt, waar nieuw leven uitgroeit.

www.oatshoes.com

'Er zijn wel recyclebare schoenen, maar die moet je terugsturen als je ze niet meer draagt. Dat is niet gebruiksvriendelijk. OAT Shoes stop je gewoon onder de grond. Dat voorkomt een afvalberg. Bovendien is de OAT Shoe veel mensvriendelijker om te maken. Om leer te looien worden bijvoorbeeld veel chemicaliën gebruikt. En een doorsnee schoen staat letterlijk stijf van de lijm. Al die giftige stoffen zijn slecht voor de gezondheid van de fabrieksmedewerkers. Bij onze eerste collectie komt er geen lijm of leer aan te pas. We hebben nu zes hippe sneakers ontworpen. In maart 2011 willen we in de winkel liggen.'

MACHINAAL (HER)BESTRATEN

Het is een van de zwaarste beroepen, stratenmaker. Eenderde zit wel eens thuis met fysieke klachten; een grote groep daarvan is voor langere tijd arbeidsongeschikt. De Tiger-Stone verlicht het werk van de stratenmaker aanzienlijk. Deze machine bestraat een weg in één keer over de volle breedte, inclusief randafwerking. De stratenmaker legt de stenen bovenop de machine op het glijbord. Zonder bukken, zonder op de knieën te zitten. De stenen zakken automatisch in het gewenste patroon en schuiven er vervolgens aan de onderkant uit. Voor de stratenmaker betekent dit betere arbeidsomstandigheden, voor de werkgever minder ziekteverzuim en een snellere bestrating. Bovendien kunnen ook gedeeltelijk arbeidsongeschikte medewerkers op de Tiger-Stone weer aan de slag.

www.tiger-stone.nl

'Henk van Kuijk, directeur van machinebouwer Vanku, kwam op het idee toen stratenmakers zijn straat opnieuw aan het leggen waren. Het duurde lang en de kwaliteit was ook niet best. Hij is toen gaan nadenken hoe dat beter kon. De Tiger-Stone werkt al: stratenmakers die ermee werken vinden het schitterend. Ze hebben 's avonds nog energie over, terwijl ze normaal gesproken uitgeblust op de bank liggen. Ik verwacht dat over vijf jaar zo'n negentig procent van de bestratingen in Nederland machinaal gaat. De markt wil het, ergonomisch gezien moet het. Ook in het buitenland ligt er een grote markt.'

TIGER-STONE

Alex Molenbroek (l), Alexander Hardebol, Henk van Kuijk (r)
Vanku BV en M&H Trading

Een prijs met impact

'Deuren die eerst gesloten bleven, gingen plotseling open.' En: 'De geldprijs is fantastisch, maar de publiciteit is goud waard.' Opmerkingen van eerdere prijswinnaars maken duidelijk dat de Herman Wijffels Innovatieprijs is uitgegroeid tot een prijs met aanzien en impact. Volgend jaar viert de prijs zijn tienjarig jubileum. Nu eerst in vogelvlucht een overzicht van de afgelopen acht jaar.

Herman Wijffels. Nu vooral bekend als CDA-prominent en hoogleraar Duurzaamheid en maatschappelijke verandering aan de Universiteit Utrecht. Hij was voorzitter van de Sociaal-Economische Raad en bewindvoerder bij de Wereldbank. En vóór die tijd actief bij de Rabobank Groep. Hij begon er in 1981, om vanaf 1986 dertien jaar lang voorzitter van de hoofddirectie te zijn. Toen hij in 1999 vertrok, kreeg hij als afscheidscadeau een fonds waarvan hij het doel zelf mocht bepalen. Wijffels koos ervoor om het coöperatief en maatschappelijk verantwoord ondernemen bij jonge

ondernemers te bevorderen. De Herman Wijffels Innovatieprijs was geboren. Criteria werden opgesteld, lokale banken promootten de prijs onder eigen klanten en droegen kandidaten officieel voor.

Juridisch gevecht

Rutger Brest van Kempen en Sander Hunte- lerslag wonnen in 2002 de hoofdprijs van de eerste editie voor hun Air Manager Pro. Een apparaat dat bij het gebruik van een hart- longmachine voorkomt dat er luchtbelletjes in de bloedsomloop van de patiënt terechtkomen. Het leek een successtory te worden, maar hun Duitse distributeur kwam na verloop van tijd met een eigen apparaat. Minder veilig dan de Air Manager Pro, maar veel winstgevend voor de distributeur. Rutger en Sander verloren het juridische gevecht, maar verkopen inmiddels

HERMAN WIJFFELS KREEG
PRIJS ALS CADEAU BIJ AFSCHEID
VAN DE RABOBANK.

WINNAAR
2002

Air Manager Pro:
voorkomt dat er tijdens
een open hartoperatie
luchtballen in de bloeds-
omloop komen.

*De Air Manager Pro leek een succes te worden,
maar ging ten onder aan juridisch gesteggel:
hun Duitse distributeur kwam met een eigen,
soortgelijk apparaat op de markt. Minder
veilig, maar lucratiever voor de distributeur.*

WINNAAR
2003

Hid-Box:
een ondergrondse
structuurkast.

PARIJSE KOKS VINDEN DE GEKWEekte SNOEKBAARS VAN EXCELLENCE FISH LEKKERDER DAN DE WILDE.

wereldwijd de innovatieve Dyna-Vision, die op afstand de lichaamsfuncties van mensen in de gaten houdt.

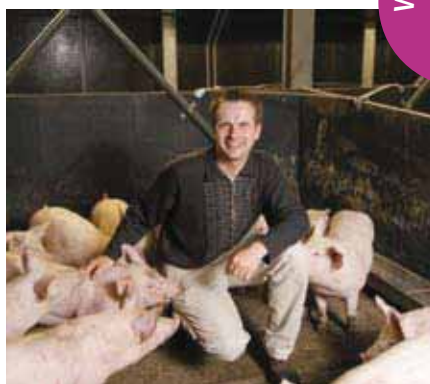
Lekkerder dan wilde

Meer succes dan de Air Manager Pro had nummer twee van het jaar 2002, Excellence Fish. Dit Limburgse bedrijf kweekt snoekbaars, een roofvis die lange tijd "ontembaar" leek. Dankzij veel onderzoek is het Excellence Fish gelukt. Snoekbaars is bijzonder gewild in exclusieve restaurants en volgens Parijse koks is de gekweekte snoekbaars nog iets lekkerder dan de wilde. Een marktverovering ligt dan ook in het verschiet. Reden dat de provincie Limburg eind 2009 besloten heeft om via een innovatiefonds te investeren in Excellence Fish. Ook de BerkelBike, winnaar van de aanmoedigingsprijs in 2002, doet het goed in Nederland en daarbuiten.

Onlangs werd het honderdste exemplaar verkocht van de fiets waarmee je zowel met armen als benen trapt. Ideaal voor bijvoorbeeld dwarslaesie- en MS-patiënten.

Voor de wind

De meeste winnaars van de tweede Herman Wijffels Innovatieprijs waren helaas niet succesvol met hun innovatie. Om uiteenlopende redenen kwamen de producten niet op de markt of werden geremd in hun ontwikkeling. De winnaars in 2004 gingen het een stuk beter af. Het Kempfarmconcept is in de praktijk een milieuvriendelijk en economische alternatief gebleken voor de huisvesting van vleesvarkens. Het concept scheidt urine en mest en voert het via mestbanden direct af. Daardoor reduceert de ammoniak- en geuremissie sterk. Ook de nummer twee van 2004, Ovotrack, gaat het

WINNAAR
2004

Kempfarm:
een innovatieve varkensstal
waarin mest automatisch
afgevoerd wordt.

WINNAAR
2005

LegioFreeWater:
systeem om waterleidingen
legionellavrij te houden

EEN KOERSWIJZIGING ZORGDE VOOR RUIM VIER KEER ZOVEEL AANMELDINGEN.

'Die 50.000 euro konden we zeer goed gebruiken. Het geld verdampte waar we bij stonden. We hebben alles zonder subsidie gedaan en veel geïnvesteerd, onder meer in wetenschappelijk onderzoek.' Aldus Hans Korstanje van LegioFreeWater.

voor de wind. Ovotrack registreert de gegevens van eieren, zodat altijd achterhaald kan worden waar het ei vandaan komt dat bij een consument op het bord ligt. Ovotrack verkoopt inmiddels via dealers in tien landen. Het bedrijf mikt op een wereldmarktaandeel van 25 procent.

Andere opzet

Na de eerste drie jaren Herman Wijffels Innovatieprijs koos Rabobank Nederland in 2005 voor een andere opzet. Dat had alles te maken met het aantal aanmeldingen. Introductiejaar 2002 kende een vliegende start met honderd aanmeldingen, maar in 2003 en 2004 bleef de teller steken op zo'n vijftig. Reden? Waarschijnlijk hadden innovators na de eerste editie een referentiekader en zagen ze dat de lat hoog lag. Maar als marktleider in het midden- en kleinbedrijf en de agrarische sector kon en wilde de Rabobank

niet tevreden zijn met een paar handen vol innovatieve ideeën. Daarom hield de bank een klein onderzoek; het resulteerde in een koerswijziging. De maximum leeftijd voor deelnemers verdween, er kwam een aanmoedigingsprijs voor ondernemers tot 30 jaar en de inschrijving werd laagdrempeliger, doordat kandidaten zich rechtstreeks en via internet konden aanmelden. Het sorteerde direct effect: 227 inschrijvingen in 2005. De jaren daarna nam het aantal aanmeldingen toe tot liefst 553 in 2009.

Brede erkenning

LegioFreeWater kwam in 2005 als grote winnaar uit de bus. Hans Korstanje noemt zijn anti-legionellasysteem eenvoudig. 'Door een warmtelint in waterleidingen te installeren, krijgt de legionella geen kans om zich te ontwikkelen.' LegioFreeWater is door drie octrooien

Agritron:
 een milieu- en mensvriendelijk
 alternatief voor de ontsmetting
 van grond

'DE MEDIA-AANDACHT WAS ENORM.
 DAARDOOR WIST OPEENS IEDEREEN
 VAN DE E-SCOOP.'

beschermd en kreeg een brede erkenning. Naast de Herman Wijffels Innovatieprijs won Korstanje nog een aantal innovatieprijzen. Bovendien kreeg het concept ministeriële steun: het ministerie van VROM bestempelde LegioFreeWater tot hét systeem om waterleidingen legionellavrij te houden. Van de nummer twee van 2005, de Wheel Changer van Jacobs & Smits, zijn inmiddels drie verschillende types op de markt. Met de Wheel Changer kan één persoon zonder zware fysieke inspanning wielen van grote en zware voertuigen verwisselen.

Goud waard

2006 was het jaar van Agritron, een milieu- en mensvriendelijk alternatief voor de ontsmetting van grond. De tweede prijs dat jaar ging naar de E-scoop van Frans Oosterhof: een speciaal loepglas waarmee mensen met oogafwijkingen als

macula degeneratie beter kunnen zien. Volgens Oosterhof veranderde de Herman Wijffels Innovatieprijs zijn leven totaal. 'De media-aandacht was enorm. Daardoor wist opeens iedereen van de E-scoop. Mensen kwamen uit allen windhoeken naar mijn winkel en ik werd uitgenodigd om op congressen een lezing te geven. In Nederland, maar ook ver daarbuiten. De geldprijs is fantastisch, maar de publiciteit is goud waard.' Andere prijswinnaars delen die mening. Job Beekhuis van Ovotrack: 'Twee weken na de prijsuitreiking haalden we in Italië de grootste order tot dan toe binnen. Op tafel lag het juryrapport van de Herman Wijffels Innovatieprijs, ik zal het nooit vergeten.'

Meerdere prijzen

Ook Timo Lechner, hoofdprijswinnaar in 2007, ervoer de publicitaire kracht van de prijs. 'De

'DE PRIJS HEEFT ONS
GOEDE CONTACTEN EN
INTERVIEWS OPGELEVERD!'

prijs heeft ons goede contacten en interviews in medische vakbladen opgeleverd. Deuren die eerst gesloten bleven, gingen opeens open.' Lechner won de prijs voor APAD, een hulpmiddel om ruggenprikken te zetten. In 2009 verdiende hij met zijn vinding de IGZ ZorgVeiligPrijs. Het was de eerste keer dat de Inspectie voor de Gezondheidszorg deze prijs uitreikte voor het beste initiatief op het gebied van patiënt- en cliëntveiligheid in de Nederlandse zorg.

Impuls

Ook de winnaar van 2008, de SensOor van Agis, viel na het winnen van de Herman Wijffels Innovatieprijs opnieuw in de prijzen. Het apparaatje, dat in het oor van de koe continu de gezondheidsstatus van het dier meet, won in 2009 de eerste prijs bij de MKB Innovatie top 100. De SensOor is inmiddels een successtory: Agis

SENSOOR VERKOOPT
INMIDDELS OVER DE
HELE WERELD.

verkoopt het product over de hele wereld. Ook de ontwikkeling en verkoop van andere vindingen die in 2008 in de prijs vielen, kreeg een impuls door de Herman Wijffels Innovatieprijs. Nummer twee FishFlow Innovations heeft de eerste visvriendelijke vijzelgemalen geplaatst en daarmee de interesse van waterschappen gewekt. Waar traditionele vijzels enorme slachtingen aanbrengen onder vissen, is het innovatieve FishFlow vijzelgemaal honderd procent visveilig. BabyBloom Healthcare won in 2008 de aanmoedigingsprijs voor een kind- en oudervriendelijke couveuse in de vorm van een bloem. De ideeën en techniek zijn inmiddels in alle rust uitgewerkt, zodat de BabyBloom zich kan opmaken voor een marktintroductie. De Nethe, een innovatieve geothermische warmtewisselaar en prijswinnaar in 2008, is al op de markt. Herman Wijffels zelf nam eind 2009 de

WINNAAR
2008

SensOor:
meet continu de gezond-
heidsstatus van een koe

WINNAAR
2009

CO₂ verfmachine
volledig watervrij
textiel verven

'In februari dit jaar hebben we de eerste honderd kilo geverfd. Spannend. Het werkte wonderbaarlijk goed. Daarna hebben we procesverbeteringen doorgevoerd. De eerste echte machine is door Herman Wijffels onthuld en inmiddels naar de koper in Thailand verscheept.' Reinier Mommaal, DyeCoo.

eerste warmtewisselaar in gebruik, bij de monumentale boerderij Stadzigt van Natuurmonumenten.

Veel interesse

Ook de eerste machine van de hoofdprijswinnaar van 2009, de CO₂-verfmachine van DyeCoo, werd door Wijffels onthuld. Jaarlijks wordt zo'n 30 miljard kilo textiel geverfd. Hiervoor is zo'n 150 liter schoon water per kilo nodig. DyeCoo verft met CO₂ en kan daardoor jaarlijks een besparing van miljarden liters zoetwater opleveren. De interesse voor de machine is zeer groot. Datzelfde geldt voor de runner up in 2009, Sidcon. Hun ondergrondse perscontainer is inmiddels door tientallen gemeenten in gebruik genomen. De container verkleint het volume van het afval met een factor tien. Daardoor hoeven vrachtwagens veel minder te rijden en

komen consumenten niet meer voor een volle container te staan. Bovendien blijft het geperste kunststof door de speciale perstechniek goed te sorteren en geschikt voor hergebruik.

Hoge kwaliteit

Bovenstaande verhalen over voormalige prijswinnaars staan niet op zichzelf. Ook diverse andere prijswinnaars, genomineerden én niet-genomineerden zijn de afgelopen jaren succesvol geweest met hun duurzame innovatie. Natuurlijk betekenen die vele successen niet dat de Herman Wijffels Innovatieprijs een garantie is voor succes. Het geeft wél aan dat de prijs een innovatie een extra impuls kan geven, zowel financieel als publicitair. De prijs laat bovendien zien dat in Nederland veel geïnnoveerd wordt en dat de kwaliteit van de innovaties hoog is.

Colofon

Herman Wijffels Innovatieprijs 2010
is een uitgave van Rabobank Nederland,
directoraat MVO.

Coördinatie
Tessa van Hoesel
Peter Sluis

Contactgegevens
Wijffelsfonds@rn.rabobank.nl

Redactie
Marc van de Ven

Ontwerp
Volta_ontwerpers

Fotografie
Hans Lebbe

Foto Herman Wijffels
HH/Friso Spoelstra

Drukwerkinkoop
Kobalt b.v.

Druk
Verweij Printing - Mijdrecht

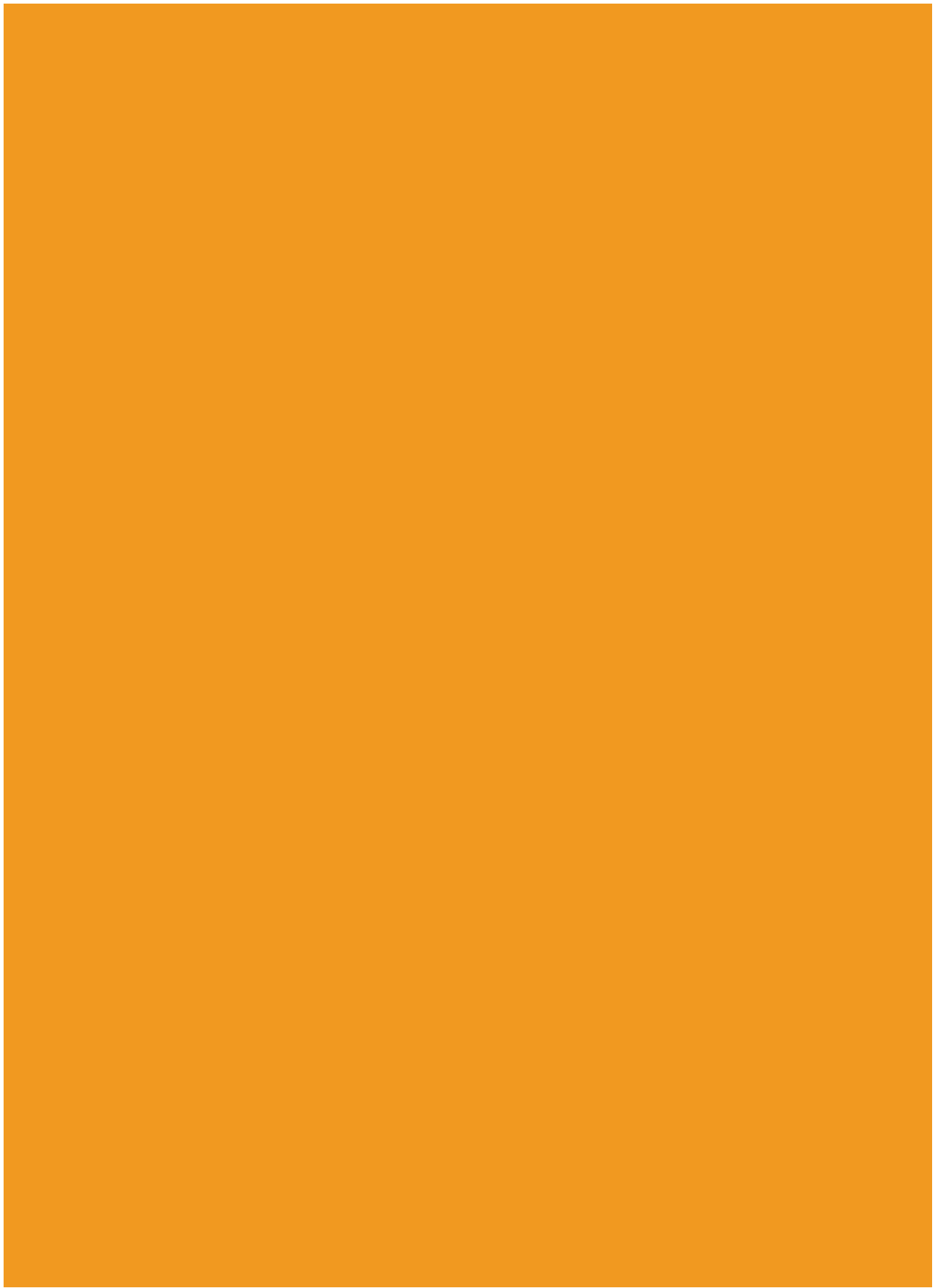
www.rabobank.nl/innovatieprijs

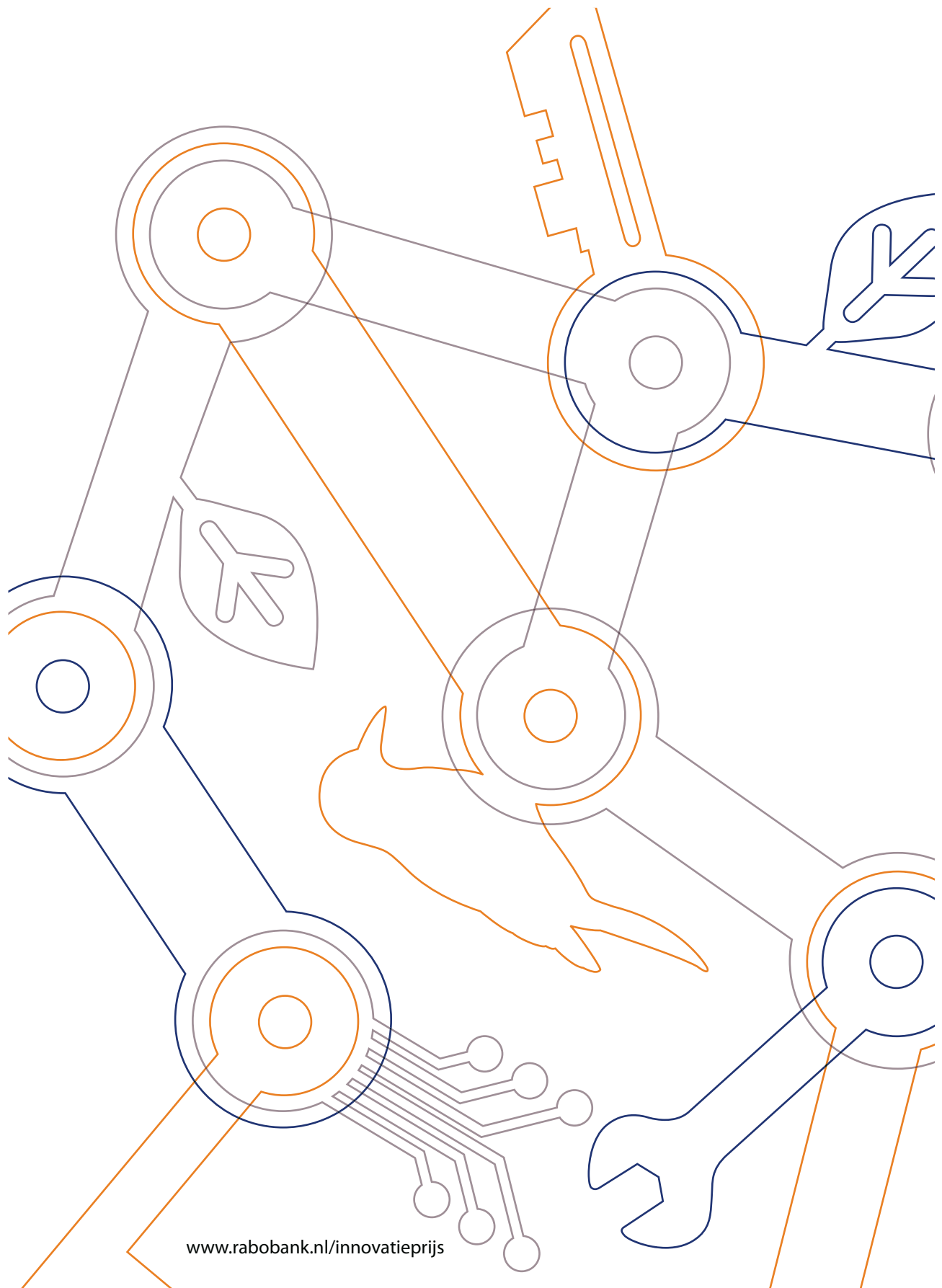
Links

www.rabobank.nl/innovatieprijs
www.rabobank.nl/bedrijven/advies/duurzaamheid/
www.ikgastarten.nl
www.dutchgreentechfund.nl
www.mainportinnovationfund.nl
www.agentschapnl.nl
www.teckle.nl
www.syntens.nl

Bij de vervaardiging van dit boekje werd gebruik
gemaakt van minder milieubelastende materialen.
Bij de druk werd K-E inkt (bio-series) gebruikt op
170 en 350 grams Lumi silk mc FSC.

www.rabobank.nl/innovatieprijs